

УДК 351:342.9:005.92(477)»364»

Кушко Ігор Сергійович

*доктор філософії з публічного управління та адміністрування,
старший викладач кафедри публічного управління та менеджменту
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського*

Kushko Ihor

*PhD in Public Administration and Management,
Senior Lecturer of the Department of Public Administration and Management
Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University
ORCID: 0000-0003-3803-1809*

Намазова Юлія Ісмаїлівна

*доктор філософії з публічного управління та адміністрування,
старший викладач кафедри публічного управління та менеджменту
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського*

Namazova Yuliia

*PhD in Public Administration and Management,
Senior Lecturer of the Department of Public Administration and Management
Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University
ORCID: 0000-0003-0466-6005*

DOI: 10.25313/2617-572X-2026-3-68-22

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ УПРАВЛІНСЬКОГО ДОКУМЕНТООБИГУ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ: ВИКЛИКИ ТА ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ

LEGAL REGULATION OF ADMINISTRATIVE WORKFLOW IN UKRAINE DURING THE WAR: CHALLENGES AND WAYS OF OPTIMIZATION

Анотація. Вступ. Сучасний етап розвитку української державності характеризується безпрецедентними викликами, зумовленими повномасштабною збройною агресією, що детермінувало необхідність радикальної перебудови традиційних управлінських ієрархій та правових підходів до документування діяльності. В умовах воєнного стану традиційна паперова модель управлінського документообігу продемонструвала свою критичну вразливість перед фізичними загрозами, що поставило під загрозу не лише оперативність прийняття рішень, а й збереженість архівів національного значення та доказової бази для міжнародних юридичних процесів. Цифровізація управлінського простору перестала бути питанням престижу чи лише технологічної модернізації, набувши статусу екзистенційного фактору стійкості публічної влади та національної безпеки в інформаційній сфері. Правове поле України виявилось в ситуації, коли швидка адаптація до кризових умов має поєднуватися з виконанням стратегічних євроінтеграційних зобов'язань щодо уніфікації стандартів електронної ідентифікації та обміну даними згідно з нормами Європейського Союзу.

Мета. Основне спрямування даної наукової розвідки полягає у здійсненні всебічного теоретико-прикладного аналізу трансформаційних зрушень, що відбулися у вітчизняному правовому полі щодо регулювання документальних процесів під впливом воєнних чинників. Дослідження фокусується на ідентифікації системних правових бар'єрів, що перешкоджають повній цифровізації управління, та обґрунтуванні оптимальної моделі функціонування «Paperless 2.0», яка базується на пріоритеті структурованих даних, захищеності децентралізованих серверних рішень та безперервності кадрового і військового адміністрування в умовах зовнішньої агресії.

Матеріали і методи. Методологічний каркас дослідження вибудовано на принципах системності та діалектичної логіки, що дало змогу розглянути документообіг як динамічну складову публічного управління. Джерельну базу роботи сформували ключові законодавчі акти України у сфері електронних довірчих послуг, організаційні накази Головнокомандувача ЗСУ та перспективні законопроекти 2026 року, що пропонують новітню класифікацію електронних

інформаційних ресурсів. Шляхом застосування порівняльно-правового методу було зіставлено ефективність різних регіональних моделей впровадження систем електронної взаємодії, а метод прогнозування дозволив визначити економічний та управлінський потенціал від повної відмови від паперових оригіналів документів.

Результати. У ході дослідження доведено, що адаптація правового регулювання забезпечила функціональну стабільність державного апарату навіть у зонах безпосередніх бойових дій та на деокупованих територіях. Встановлено, що ключовим інструментом подолання бюрократичного спротиву стало повноцінне юридичне визнання кваліфікованого електронного підпису та запуск спеціалізованих модулів «e-Архів», які дозволяють легітимно накопичувати документи Національного архівного фонду в цифровому форматі. Аналіз специфіки військового та трудового права в умовах воєнного стану показав, що спрощення процедур дистанційної комунікації та впровадження захищених мереж, таких як «Дніпро», дозволили нівелювати ризики фізичної втрати кадрових та оперативних даних. Також виокремлено значення посиленого контролю за утилізацією фінансової первинки, що перетворює процес знищення паперів на інструмент юридичного захисту майбутніх репараційних претензій України. Досліджено переваги законопроекту № 14414-1, який пропонує революційне визнання юридичної сили скан-копій та структурованих документів, що дозволить державі економити значні ресурси на утриманні архівів.

Перспективи. Подальші наукові розробки мають зосереджуватися на поглибленні інтеграційних процесів вітчизняного цифрового простору до єдиного ринку ЄС, зокрема через детальну адаптацію стандартів електронних печаток та методів автоматизованої перевірки цілісності даних. Стратегічно важливим напрямком є дослідження можливостей впровадження алгоритмів штучного інтелекту для моніторингу безпеки стратегічних хмарних сховищ та опрацювання великих масивів «born digital» документів. Також актуальним залишається питання уніфікації правил довготривалого зберігання цифрової спадщини, що вимагає розробки національних стандартів, здатних гарантувати автентичність інформації впродовж десятиліть, незалежно від майбутніх технологічних змін та програмних оновлень.

Ключові слова: публічне управління, воєнний стан, управлінський документообіг, цифровізація, електронна ідентифікація, КЕП, e-Архів, євроінтеграція.

Summary. Introduction. The current stage of development of the Ukrainian statehood is characterized by unprecedented challenges caused by full-scale armed aggression, which has necessitated a radical restructuring of traditional managerial hierarchies and legal approaches to document management. Under martial law, the traditional paper-based model of administrative workflow has demonstrated its critical vulnerability to physical threats, jeopardizing not only the efficiency of decision-making but also the preservation of archives of national significance and the evidence base for international legal proceedings. The digitalization of the management space has ceased to be a matter of prestige or mere technological modernization, gaining the status of an existential factor for the resilience of public authority and national security in the information sphere. Ukraine's legal field has found itself in a situation where rapid adaptation to crisis conditions must be combined with the fulfillment of strategic European integration obligations regarding the unification of electronic identification standards and data exchange in accordance with European Union norms.

Purpose. The primary focus of this scientific research is to conduct a comprehensive theoretical and applied analysis of the transformational shifts that have occurred in the domestic legal field regarding the regulation of documentation processes under the influence of war factors. The study focuses on identifying systemic legal barriers hindering the full digitalization of management and substantiating the optimal «Paperless 2.0» functional model, which would be based on the priority of structured data, the security of decentralized server solutions, and the continuity of personnel and military administration in conditions of external aggression.

Materials and Methods. The methodological framework of the study is built on the principles of consistency and dialectical logic, which allowed for the consideration of document flow as a dynamic component of public administration. The source base of the work consists of key legislative acts of Ukraine in the field of electronic trust services, organizational orders of the Commander-in-Chief of the Armed Forces of Ukraine, and promising draft laws for 2026 that propose a state-of-the-art classification of electronic information resources. By applying the comparative legal method, the effectiveness of various regional models for implementing electronic interaction systems was compared, and the forecasting method allowed for the determination of the economic and managerial potential of a complete transition from paper originals.

Results. In the course of the study, it was proven that the adaptation of legal regulation ensured the functional stability of the state apparatus even in areas of direct hostilities and in de-occupied territories. It was established that the key tool for overcoming bureaucratic resistance was the full legal recognition of the qualified electronic signature and the launch of specialized «e-Archive» modules, which allow for the legitimate accumulation of National Archival Fund documents in a digital format. An analysis of the specifics of military and labor law under martial law showed that simplifying remote communication procedures and implementing secure networks, such as «Dnipro», made it possible to level the risks of physical loss of personnel and operational data. The significance of reinforced control over the disposal of primary financial documentation was also highlighted, transforming the process of paper destruction into a tool for the legal protection of Ukraine's future reparation claims. The advantages of Draft Law No. 14414-1, which proposes a revolutionary recognition of the legal force of scanned copies and structured documents, allowing the state to save significant resources on the maintenance of archives, were investigated.

Perspectives. Further scientific developments should focus on deepening the integration processes of the domestic digital space into the EU single market, in particular through the detailed adaptation of electronic seal standards and methods for

automated data integrity verification. A strategically important direction is the study of the possibilities of implementing artificial intelligence algorithms for monitoring the security of strategic cloud storage and processing large arrays of «born digital» documents. The issue of unifying the rules for the long-term storage of digital heritage also remains relevant, requiring the development of national standards capable of guaranteeing the authenticity of information over decades, regardless of future technological changes and software updates.

Key words: public administration, martial law, administrative workflow, digitalization, electronic identification, QES (Qualified Electronic Signature), e-Archive, European integration.

Постановка проблеми. В умовах повномасштабної збройної агресії Російської Федерації проти України система державного управління зіткнулася з необхідністю перебудувати традиційні механізми функціонування. Проблема правового регулювання цієї сфери в умовах війни виходить за межі суто технічних аспектів реєстрації та передачі документів. Вона охоплює питання збереження державного суверенітету в інформаційному просторі, забезпечення безперервності владних функцій у зонах бойових дій та на деокупованих територіях, а також гарантування прав громадян на доступ до публічної інформації в умовах обмеженого функціонування реєстрів.

Традиційна модель документообігу в Україні, що десятиліттями базувалася на паперовій основі та складних ієрархічних ланцюжках погодження, виявилася малоефективною в ситуації, коли швидкість прийняття управлінського рішення може вимірюватися хвилинами, а фізичне знищення офісних приміщень загрожує повною втратою архівів. Також форсований перехід до електронного документообігу та широке впровадження цифрових інструментів, таких як портал «Дія» та система «Армія+», оголили низку системних правових прогалин. Зокрема, виникла гостра потреба у законодавчому закріпленні статусу військових адміністрацій як суб'єктів документальних відносин, врегулюванні процедур моніторингу архівів на окупованих територіях та уніфікації стандартів обміну даними між різними гілками влади.

Також було потрібно дотримання євроінтеграційних зобов'язань України. Навіть у період дії воєнного стану держава має уніфікувати своє законодавство із регламентами ЄС, зокрема у сферах електронної ідентифікації та регулювання штучного інтелекту. Це вимагає від правової системи України не лише адаптивності до кризових умов, а й стратегічної орієнтації на побудову прозорої, сервісно-орієнтованої моделі публічного управління, де документ перестає бути бюрократичним тягарем і стає ефективним інструментом реалізації державної політики. Аналіз викликів та пошук шляхів оптимізації правового регулювання документообігу є критично важливим завданням для забезпечення національної стійкості та сталого післявоєнного відновлення.

Головною метою статті є проведення комплексного аналізу трансформаційних процесів у системі правового регулювання управлінського документообігу в Україні, що були зумовлені необхідністю

адаптації державних та приватних інституцій до екстремальних умов повномасштабної збройної агресії Російської Федерації. Дослідження спрямоване на виявлення системних викликів, пов'язаних із фізичним знищенням архівів та загрозою втрати доказової бази, а також на обґрунтування стратегічних шляхів оптимізації документальних процесів через форсоване впровадження децентралізованих серверних рішень, електронної ідентифікації та адаптацію вітчизняного законодавства з регламентами Європейського Союзу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить про те, що питання трансформації документообігу та архівної справи в умовах глобальних викликів перебуває у центрі уваги сучасної наукової спільноти. Зокрема, К. Картузов та Н. Мустаца у своїх працях досліджують унікальний досвід ініціативного документування подій війни на прикладі Державного архіву Миколаївської області, акцентуючи увагу на важливості фіксації історичних свідчень безпосередньо під час бойових дій [7]. Питаннями цифровізації архівних установ та викликами, що постають перед ними у процесі збереження національної пам'яті під час технологічних трансформацій, займаються О. Веремчук та О. Постельжук, які обґрунтовують необхідність впровадження новітніх інструментів для гарантування цілісності інформаційних ресурсів [2]. Вагомий внесок у дослідження правових реалій та практичного досвіду збереження управлінської документації в умовах воєнного стану зробили І. Кушко та В. Кононенко, чий напружений розкривають особливості організації справочинства у критичних безпекових умовах [8]. Окрему увагу правовим аспектам реформування електронного документообігу та необхідності продовження цифрових змін попри війну приділяють експерти проекту «Право-Justice», які наголошують на критичній ролі міжнародної підтримки у забезпеченні стійкості державних інституцій. Крім того, аналіз поточної нормативної бази та очікуваних змін у контексті євроінтеграції проводиться на спеціалізованих юридичних та інформаційних платформах, таких як «Kadroland», «Sys2Biz» та «ЛІГА: ЗАКОН», де фахівці розглядають потенційний вплив нових законопроектів на автоматизацію бюрократичних процесів та правовий статус цифрових копій документів. Тим не менш, попри значну кількість публікацій, динамічний характер воєнних викликів та стрімка адаптація законодавства потребують

подальшого комплексного вивчення шляхів оптимізації публічного управління через призму документальних відносин

Матеріали та методи. Методологічна база дослідження ґрунтується на застосуванні комплексного наукового підходу, що дозволив об'єктивно проаналізувати трансформацію публічного управління в умовах воєнної агресії через поєднання загальнонаукових та спеціальних методів пізнання. Основним джерельним базисом наукової розвідки виступили нормативно-правові акти, що становлять фундамент цифрової трансформації України, зокрема базові закони про електронні документи, електронну ідентифікацію та довірчі послуги.

Важливою складовою емпіричного матеріалу стали спеціалізовані військові інструкції та накази Головнокомандувача ЗСУ, які регламентують перехід армійського документального забезпечення на електронні рейки в умовах інтенсивних бойових дій. Крім того, під час аналізу було залучено перспективне законодавство, а саме законопроекти 2026 року, що визначають стратегічні вектори впровадження структурованих документів та надання юридичної сили скан-копіям.

У процесі роботи було застосовано діалектичний метод, який дозволив простежити еволюцію систем документування від історичного «актового» періоду до сучасних децентралізованих серверних рішень, що забезпечують інституційну стійкість державних даних. Особливу роль у дослідженні відіграв інституційний аналіз, за допомогою якого було вивчено зміну функціонального статусу органів публічної влади та військових адміністрацій як ключових суб'єктів документальних відносин у кризовий період.

За допомогою порівняльно-правового методу проведено детальний аналіз диференціації між нормами мирного часу та адаптованим воєнним законодавством, що регулює трудові відносини та кадрове адміністрування. Системний аналіз допоміг розглянути управлінський документообіг як цілісну інфраструктуру, що об'єднує територіальні підрозділи Мін'юсту, військові адміністрації та центральні органи виконавчої влади в єдиний цифровий контур.

Методи статистичного аналізу та прогнозування дозволили оцінити економічну ефективність цифровізації архівів та обґрунтувати пріоритетні завдання розвитку архівної галузі до 2030 року. Застосування зазначених методів у сукупності забезпечило можливість не лише зафіксувати поточні зміни в публічному управлінні, а й запропонувати стратегічні шляхи оптимізації документообігу для гарантування національної стійкості та успішної інтеграції України до єдиного цифрового ринку Європейського Союзу.

Виклад основного матеріалу. Процес становлення системи документування управлінської інформації на українських теренах характеризується глибоким історичним корінням, проходячи трива-

лий еволюційний шлях від так званого «актового» періоду XIII–XVIII століть, коли судові установи вперше почали системно фіксувати результати своєї діяльності у спеціальних книгах.

Згодом, у другій половині XIX століття, відбулося формування професійних стандартів управлінського документообігу, що стало надійною інституційною основою для створення та ефективного функціонування спеціалізованих канцелярій, які заклали фундамент сучасного адміністративного апарату.

Переломним етапом у правовому регулюванні та справжньою революцією у сфері вітчизняного управлінського документообігу стало ухвалення у 2003 році Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг». Цей нормативно-правовий акт не лише запровадив фундаментальні дефініції, чітко визначивши електронний документ як інформацію, зафіксовану у вигляді електронних даних із наявністю обов'язкових реквізитів, але й вперше на законодавчому рівні прирівняв його юридичну силу до традиційного паперового аналога [11]. Утім, незважаючи на прогресивність цих ініціатив, їх практична імплементація протягом тривалого часу залишалася вкрай фрагментарною, що було зумовлено об'єктивною відсутністю надійної системи ідентифікації користувачів, а також глибоко вкоріненою недовірою консервативного бюрократичного апарату до нематеріальних носіїв інформації.

Справжній управлінський прорив відбувся у 2020 році із початком дії Закону України «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги», який ознаменував перехід від застарілого інституту електронного цифрового підпису до сучасного кваліфікованого електронного підпису (КЕП). Законодавче закріплення за КЕП статусу юридичного відповідника власноручного підпису остаточно нівелювало ключові бюрократичні бар'єри, давши потужний поштовх для глобального переведення державних робочих процесів у цифровий вимір та перетворивши цифровізацію з елементу державного престижу на реальний стратегічний інструмент забезпечення життєдіяльності країни [12].

В умовах повномасштабного вторгнення, що розпочалося у 2022 році, питання переходу органів державної влади на електронний документообіг набуло екзистенційного значення для збереження функціональності державного апарату. Коли значна частина вітчизняних територій опинилася під тимчасовою окупацією, саме своєчасна інтеграція хмарних технологій та електронних баз дозволила вберегти критично важливі масиви даних і забезпечити безперервну керованість регіонами. Надзвичайно вагому роль у цьому процесі відіграв Проєкт ЄС «Право-Justice», який надав Міністерству юстиції необхідну підтримку для масштабного переведення документообігу в цифровий формат, що було успішно апробовано на базі Північно-Східного міжрегіо-

нального управління юстиції (Сумська, Полтавська та Чернігівська області) [5]. Цей безпрецедентний досвід функціонування в умовах зовнішньої агресії остаточно довів, що системна цифрова модернізація є не просто вимогою часу, а єдиним надійним і безальтернативним способом захисту державної інформації від фізичного знищення під час бойових дій.

Для більш наочного розуміння цієї динаміки та ключових змін у правовому полі пропонуємо ознайомитися з порівняльним аналізом.

У наведеній нижче Таблиці 1 систематизовано головні етапи розвитку законодавства, ключовий інструментарій кожного періоду, а також їхній безпосередній вплив на ефективність державного управління.

Повномасштабна війна стала каталізатором змін, які в мирний час могли тривати десятиліттями. Державні органи зіткнулися з викликом фізичної втрати приміщень, архівів та персоналу, електронний документообіг перетворився з «оптимізації» на «виживання». Найбільш показовим став приклад Сумської області, завдяки попередньому впровадженню системи електронного документообігу (СЕД), обласні структури Мін'юсту змогли продовжити функціонування навіть у період часткової окупації та активних

обстрілів [5]. Це підтверджує тезу про те, що «born digital» документи мають значно вищий рівень стійкості до безпекових ризиків.

Системний перехід на електронні технології у 2022 році охопив і західні регіони країни. В Івано-Франківській, Чернівецькій, Закарпатській та Тернопільській областях було впроваджено виключно електронні методи обробки документів, а бази даних перенесено на захищені сервери державного підприємства «Національні інформаційні системи» [5]. Такий підхід забезпечив централізоване зберігання та можливість доступу до документів з будь-якої точки, де є інтернет, що критично важливо при релокації установ.

Досвід цих та інших територіальних підрозділів демонструє, що попри різну динаміку переходу, цифровізація виконала своє головне завдання — зберегла керованість на місцях. Узагальнені результати та особливості впровадження електронного документообігу в різних регіонах України в умовах воєнного стану систематизовано у Таблиці 2.

Успіх цих ініціатив став підґрунтям для запуску пілотного проекту «е-Архів» у 2023 році. Його метою є не просто створення цифрових копій, а розбудова системи накопичення та довготривалого зберігання

Таблиця 1

Порівняльний аналіз етапів розвитку законодавчого регулювання

Нормативний базис	Ключовий інструмент	Юридичний статус	Вплив на державне управління
Закон 2003 року	Електронний цифровий підпис	Електронний документ визнавався, але на практиці вимагалось обов'язкове дублювання на паперових носіях для тривалого зберігання	Початок автоматизації, але збереження паперового пріоритету
Закон 2020 року	Кваліфікований електронний підпис (КЕП)	Повний еквівалент власноручного підпису	Масштабна цифрова трансформація, перехід на режим «paperless»
Воєнне законодавство (2022–2024)	Дистанційний обмін, СЕДО, хмарні технології	Пріоритет електронної форми в умовах загрози	Забезпечення безперервності управління та захист дани
Законопроекти 2026 року	Структуровані документи, сканкопії	Юридична сила без візуальної форми	Повна автоматизація та уніфікація з правом ЄС

Джерело: авторська розробка

Таблиця 2

Регіональні аспекти впровадження електронного документообігу під час війни

Регіональний підрозділ	Статус впровадження	Ключовий результат під час війни	Джерело підтримки
Північно-Східне управління	Повний перехід (2019–2021)	Збереження працездатності під час окупації Сумщини	Проект ЄС «Право-Justice»
Південно-Західне управління	Впровадження електронних технологій (2022)	Перенесення баз даних на захищені сервери державного підприємства «НАІС»	Державне фінансування та міжнародні донори
Центральний апарат Мін'юсту	Повна цифровізація (2020)	Координація роботи територіальних органів у реальному часі	Внутрішні ресурси міністерства

Джерело: авторська розробка

документів Національного архівного фонду в електронній формі [7, с. 54–70]. Це дозволяє відмовитися від практики виготовлення засвідчених паперових копій для документів тривалого строку зберігання, що раніше було величезним бюрократичним тягарем для державного апарату [8, с. 44–55].

Окремим і стратегічно пріоритетним сегментом управлінського документообігу в сучасних умовах постає документаційне забезпечення управління у військовій сфері, яке під впливом високої інтенсивності бойових дій зазнало найбільш радикальних правових та організаційних трансформацій. В умовах повномасштабної агресії традиційні паперові методи управління військами продемонстрували свою низьку ефективність та високу вразливість, оскільки затримки в опрацюванні наказів або фізичне знищення архівів створювали прямі загрози життю особового складу та національній безпеці.

Першим кроком у реформуванні системи документаційного забезпечення публічного управління у воєнній сфері стало видання Наказу Головнокомандувача Збройних Сил України № 40 від 31 січня 2024 року. Цей нормативний акт, що базується на положеннях Інструкції № 638, впроваджує якісно нові засади організації управлінського документообігу, де електронна форма взаємодії визначена як пріоритетна та основна.

Практична реалізація зазначеної моделі здійснюється через систему електронного документообігу (СЕДО) на базі спеціалізованих автоматизованих робочих місць, які інтегровані у захищену мережу «Дніпро» та використовують децентралізовані серверні рішення для гарантування безперервності процесів управління. Ключовою особливістю цієї парадигми є запровадження суворого розмежування інформаційних потоків залежно від рівня доступу: загальне адміністративне, кадрове та логістичне діловодство повністю переведено у цифровий формат, тоді як робота з документами, що становлять державну таємницю (грифи «Таємно», «Цілковито таємно»), відповідно до вимог національної безпеки, продовжує здійснюватися на паперових носіях або в ізольованих контурах спеціального зв'язку [6].

Важливим інституційним запобіжником стала нормативна заборона на паралельне ведення одного документа одночасно в електронній та паперовій формах, що дозволяє остаточно усунути бюрократичне дублювання, суттєво прискорити цикл ухвалення управлінських рішень та підвищити персональну відповідальність посадових осіб через обов'язкове використання кваліфікованого електронного підпису. Сучасний регламент військового документообігу також передбачає лімітацію службового листування, надаючи пріоритет технічним засобам зв'язку для оперативного вирішення питань, та категорично забороняє вимагати від підрозділів звітність, не передбачену офіційними таблицями термінових донесень.

Командири військових частин відтепер розглядають володіння навичками цифрового документообігу як невід'ємну складову бойової підготовки, проводячи регулярні навчання особового складу з метою опанування оновлених правил документаційного забезпечення управління. Такий комплексний підхід не лише оптимізує внутрішні ресурси Збройних Сил, а й формує сталий фундамент для розбудови прозорої, сервісно-орієнтованої системи публічного управління, що є критично важливим фактором забезпечення національної стійкості України в умовах тривалої агресії [6].

Ця реформа передбачає використання системи електронного документообігу (СЕДО) через автоматизовані робочі місця, підключені до захищеної мережі «Дніпро». Ключовим аспектом є заборона на паралельне ведення одного документа в електронній та паперовій формах, що усуває дублювання та прискорює процес ухвалення рішень. Військове керівництво також впроваджує жорстку політику обмеження службового листування: пріоритет надається особистому спілкуванню та технічним засобам зв'язку для вирішення оперативних питань [6].

Для чіткого розмежування форматів роботи з інформацією та стандартизації цих процесів було затверджено оновлені правила. Детальний регламент ведення військового управлінського документообігу, який визначає специфіку використання електронних

Таблиця 3

Регламент військового управлінського документообігу згідно з Інструкцією 2023 року

Параметр	Електронна форма (основна)	Паперова форма (виняток)
Умови застосування	Загальний (несекретний) управлінський документообіг, кадрові питання, логістика.	Інформація з обмеженим доступом, секретні документи, акти КМУ.
Засоби підпису	Кваліфікований електронний підпис, печатка, позначка часу.	Власноручний підпис, гербова печатка.
Система зберігання	СЕДО «Дніпро», хмарні військові сервери.	Замкнені шафи у визначених командиром кімнатах.
Контроль	Автоматизований моніторинг через ролі адміністраторів.	Регулярні перевірки наявності документів службою управлінського документообігу.

Джерело: авторська розробка

та паперових носіїв залежно від типу завдань і рівня секретності, наведено у Таблиці 3.

Командири частин тепер зобов'язані кожні пів року проводити заняття з особовим складом щодо вивчення правил управлінського документообігу, що підкреслює статус цієї діяльності як невід'ємної частини бойової підготовки [6]. Важливою є також норма про заборону вимагання від підлеглих відомостей, не передбачених таблицями термінових донесень, що є вагомим кроком у боротьбі з військовим бюрократизмом.

Повномасштабна війна кардинально змінила архітектуру трудових відносин в Україні, оскільки масова мобілізація, внутрішнє переміщення мільйонів громадян та перехід на дистанційну форму роботи поставили перед HR-службами безпрецедентні виклики щодо збереження керованості персоналом. Правове регулювання у цій сфері зазнало адаптації через Закон України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану», стаття 7 якого дозволила роботодавцям запроваджувати електронний документообіг кадрових документів без необхідності додаткового індивідуального погодження з кожним працівником. Це нововведення дозволяє швидко видавати та верифікувати накази про прийняття на роботу, звільнення, надання відпусток або переведення у цифровому форматі, засвідчуючи їх кваліфікованим електронним підписом, що забезпечує безперервність документаційного забезпечення управління навіть за умов фізичної віддаленості сторін.

Водночас для забезпечення належної юридичної верифікації та запобігання майбутнім судовим оскарженням, роботодавцям у сфері публічного управління рекомендовано чітко регламентувати засоби електронної комунікації через видання відповідних локальних нормативних актів. Визначення конкретних месенджерів або корпоративної пошти як офіційних каналів обміну інформацією дозволяє вважати працівника належним чином поінформованим про зміни в умовах праці навіть у разі відсутності у нього технічної можливості накласти власний КЕП. Такий підхід не лише прискорює об-

мін критично важливою інформацією, а й дозволяє створювати надійні цифрові копії штатних розписів, табелів обліку робочого часу та інших обов'язкових документів, мінімізуючи ризики їхньої безповоротної втрати внаслідок бойових дій або кібератак на сервери підприємств [9; 13].

Відповідна адаптація нормативно-правової бази дозволила установам та підприємствам гнучко реагувати на кризові ситуації. Основні напрями трансформації кадрового адміністрування в умовах воєнного стану, ключові виклики та оптимальні шляхи їх подолання за допомогою інноваційних управлінських рішень систематизовано у Таблиці 4.

Важливим аспектом є збереження обов'язкових кадрових документів, таких як штатний розпис, правила внутрішнього трудового розпорядку та табелі обліку робочого часу [1]. В умовах війни рекомендується максимально переводити ці документи в електронний формат, щоб уникнути їх втрати під час бойових дій або пожеж. Окремо стоїть питання захисту персональних даних, оскільки в умовах воєнного стану ризики кібератак та витоку інформації про військовозобов'язаних значно зростають [18].

Традиційні підходи до управлінського документообігу та архівного зберігання, які десятиліттями вважалися рутиною, були переглянуті через повномасштабне вторгнення російської федерації. Держава запровадила нові корективи, які безпосередньо впливають на роботу бухгалтерів та керівників підприємств, особливо в частині вилучення документів для утилізації [3].

Найбільш значущим нововведенням у регламенті управлінського документообігу стало запровадження посиленого механізму контролю за утилізацією первинної фінансової документації. Наразі складання традиційного акта про списання є недостатнім. Процедура вимагає обов'язкового колегіального засвідчення керівником підприємства, головним бухгалтером та юрисконсультом факту відсутності в цих матеріалах доказової бази, необхідної для майбутнього стягнення репарацій за збитки, завдані російською збройною агресією [3]. На практиці така норма унеможливує механічне знищення архівів,

Таблиця 4

Трансформація кадрового обліку в умовах війни

Сфера відповідальності	Виклики воєнного стану	Шляхи оптимізації
Військовий облік	Велика кількість мобілізованих, потреба у щоденному звірванні.	Використання спеціалізованого ПЗ для синхронізації з ТЦК.
Обмін документами	Неможливість особистої присутності працівника в офісі.	Дистанційне подання заяв, використання КЕП або скан-копій.
Оплата праці	Ризики перебоїв у роботі бухгалтерії через обстріли.	Централізація кадрового обліку або передача на аутсорс.
Комунікація	Потреба у швидкому інформуванні про небезпеку або зміни графіку.	Застосування корпоративних месенджерів та СЕД.

Джерело: авторська розробка

Таблиця 5

Критерії для знищення документів під час війни

Критерій перевірки	Обов'язкова умова	Правові наслідки порушення
Податкові перевірки	Відсутність поточних перевірок за період, що знищується.	Штрафні санкції, неможливість доведення витрат.
Судові провадження	Відсутність спорів у судах різних інстанцій.	Ризик програшу справи через відсутність доказової бази.
Відшкодування збитків	Документи не стосуються руйнувань чи втраченої вигоди від агресії.	Втрата можливості отримати репарації в майбутньому.
Строки зберігання	Сплив мінімального строку (1095–2555 днів залежно від ПКУ).	Кримінальна та адміністративна відповідальність.

Джерело: авторська розробка

трансформуючи цей процес у комплексний юридичний аудит потенційних ризиків.

З огляду на це, процес утилізації фінансової та управлінської документації в умовах воєнного стану набуває безпрецедентної юридичної ваги і потребує суворого дотримання встановлених алгоритмів. Деталізований перелік критеріїв, що підлягають обов'язковій перевірці перед санкціонуванням знищення документів, а також потенційні правові наслідки їх ігнорування, систематизовано у Таблиці 5.

Оновлені правила також вимагають від керівників підприємств на деокупованих територіях або в зонах бойових дій видавати чіткі розпорядчі акти щодо організації управлінського документообігу. Це включає визначення місць зберігання документів, призначення відповідальних осіб та створення протоколів фіксації пошкодження або втрати архівів. Такий підхід дозволяє зберегти юридичну значущість документів навіть за умови їх часткового пошкодження [3].

На шляху до повноцінної інтеграції в єдиний цифровий ринок ЄС Україна стикається з необхідністю модернізації законодавства, яке було сформоване ще на початку 2000-х. Чинні закони часто вимагали візуалізації електронних документів, що ускладнювало автоматизовану обробку даних між системами [16]. Відповіддю на ці виклики стали законопроекти № 14414 та № 14414-1, зареєстровані у Верховній Раді у 2026 році.

Законопроект № 14414 пропонує запровадити поділ електронних документів на «структуровані»

та «неструктуровані». Структурований електронний документ — це набір даних, організованих у форматі, що дозволяє автоматичну обробку без людського втручання [16]. Для таких документів візуальна форма взагалі не вимагається, що є революційним кроком для української бюрократії [4].

Водночас пошук оптимальної моделі цифровізації управлінських процесів триває, про що свідчить поява альтернативних законодавчих ініціатив, які пропонують ще більш радикальні кроки щодо відмови від паперових носіїв. Для комплексного розуміння векторів реформування системи управлінського документообігу доцільно порівняти базовий законопроект із його альтернативною редакцією. Основні концептуальні відмінності та ключові новації цих документів систематизовано у Таблиці 6.

Альтернативний законопроект № 14414-1 вважається більш прогресивним, оскільки він пропонує усунути правові колізії щодо зберігання звітів. Він дозволяє зберігати паперові документи виключно в електронній формі, що знімає з бізнесу величезний тягар з утримання паперових складів [15]. Це особливо критично в умовах війни, коли ризик фізичного знищення офісу є високим, а цифровізація архівів дозволяє зберегти «історичну пам'ять» підприємства у хмарі [17].

Центральним елементом державного документообігу є Система електронної взаємодії органів виконавчої влади (СЕВ ОВВ). Вона побудована як веб-орієнтоване середовище для захищеного обміну документами із використанням КЕП [14].

Таблиця 6

Ключові новації законопроектів про електронний документообіг (2026)

Аспект регулювання	Проект № 14414 (базовий)	Проект № 14414-1 (альтернативний)
Статус скан-копій	Визнає скан-копії неструктурованими документами.	Надає повну юридичну силу скан- та фотокопіям паперових носіїв.
Електронні архіви	Встановлює правила передачі структурованих даних.	Дозволяє знищувати паперові оригінали після створення цифрових копій.
Юридична сила	Пріоритет електронного оригіналу.	Прирівнює електронні копії паперових документів до оригіналів.
Економічний ефект	Підвищення продуктивності праці.	Економія понад 10 млрд. грн щороку на утриманні архівів.

Джерело: авторська розробка

Переваги цієї системи під час війни стали очевидними: вона працює в режимі 24/7 з будь-якого місця через звичайний браузер, що дозволяє державним службовцям виконувати обов'язки навіть в евакуації.

Важливим компонентом є можливість передачі великих об'ємів даних — до 500 Мб, що дозволяє обмінюватися складними проектами нормативних актів разом із усіма додатками та обґрунтуваннями. СЕВ ОБВ також інтегрована з відомчими СЕД, що створює єдиний цифровий контур держави. Безпека системи підтверджена міжнародним сертифікатом ISO/IEC 27001:2022, що є критичним фактором в умовах постійної кіберзагрози з боку країни-агресора [14].

Період 2023–2025 років ознаменувався безпрецедентною динамікою модернізації вітчизняної архівної інфраструктури, що дозволило перевести процеси збереження управлінської інформації на якісно новий технологічний рівень. Ключовим інституційним кроком стала розробка та інтеграція спеціалізованого програмного модуля «Архів» на базі Міністерства юстиції України, що забезпечило безшовне поєднання процесів поточного управлінського документообігу із процедурами архівного зберігання [8, с. 47–49].

Паралельно відбулася глибока технологічна модернізація інформаційної системи «ЕЛАРСИС», яка відтепер функціонує як комплексна та надійна платформа для постійного зберігання оцифрованих масивів документів Національного архівного фонду. Важливою віхою у формуванні новітньої методології комплектування фондів стали успішні тестування механізмів передачі так званих документів «born digital» до баз Центрального державного аудіовізуального та електронного архіву. З практичного погляду, найбільш відчутним результатом цих інновацій стала реалізація функції автоматизованого атрибутивного та повнотекстового пошуку архівних відомостей, що дозволяє отримувати необхідні дані буквально за кілька кліків, назавжди замінивши виснажливий ручний перегляд тисяч паперових справ.

З огляду на успішність перших етапів реформи, Кабінет Міністрів України закріпив подальшу цифровізацію архівної галузі як один із фундаментальних стратегічних пріоритетів державної політики на період 2024–2026 років. Нормативним

підґрунтям для цього стало урядове Розпорядження № 77-р, яким передбачено концептуальне створення Єдиного державного електронного реєстру національних архівних інформаційних ресурсів [10].

Ця глобальна ініціатива має на меті не лише гарантувати захист національної пам'яті та управлінських даних від фізичного знищення, а й забезпечити прозорий, зручний та безперешкодний онлайн-доступ до першоджерел для пересічних громадян, експертів та наукової спільноти. Масштаби процесу ретроспективної конверсії вражають: станом на сьогодні вже переведено в цифровий формат понад 105,5 мільйона аркушів архівних документів. Згідно з затвердженими державними планами, такий інтенсивний темп оцифрування історичних та управлінських фондів підтримуватиметься щонайменше до 2030 року, що остаточно інтегрує Україну у світовий цифровий архівний простір [2].

Подальша оптимізація управлінського документообігу в Україні має базуватися на трьох принципах: технологічній досконалості, правовій визначеності та кадровій спроможності. Війна довела, що цифрова держава є значно стійкішою за аналогову, проте залишаються зони, які потребують покращення.

Першочерговим кроком має стати остаточне ухвалення законодавства про структуровані електронні документи (законопроект № 14414–1), що дозволить перейти до формату «Paperless 2.0». Це означає не просто відмову від паперу, а перехід до автоматичного обміну даними між реєстрами без участі чиновника у рутинних операціях [4]. Крім того, надання юридичної сили скан-копіям дозволить легалізувати величезний масив документів, які були створені дистанційно під час війни [15].

Така нормативно-технологічна база закладає фундамент для подальшого стратегічного розвитку державної системи на наступні роки. Для забезпечення системного підходу до модернізації та повної інтеграції в європейський цифровий простір було визначено ключові вектори роботи. Пріоритетні завдання цифровізації на період 2026–2030 років, що охоплюють архівну галузь, міжвідомчу взаємодію, розвиток бізнес-сектору та посилення кібербезпеки, деталізовано у Таблиці 7.

Таблиця 7

Пріоритетні завдання цифровізації на 2026–2030 роки.

Напрямок	Заплановані заходи	Очікуваний результат
Архівна галузь	Модернізація Сховища архівних електронних документів (САЕД).	Надійне довготривале зберігання електронної спадщини.
Міжвідомча взаємодія	Повна відмова від паперового погодження проектів актів через модуль «Нормотворчість».	Скорочення циклу ухвалення рішень Урядом.
Бізнес-сектор	Впровадження електронних печаток та альтернативних методів перевірки цілісності.	Спрощення транскордонного документообігу з партнерами з ЄС.
Безпека даних	Впровадження децентралізованих для всіх стратегічних підприємств.	Захист комерційної та державної таємниці від фізичного знищення.

Джерело: авторська розробка

Цифровізація управління не є самоціллю, а засобом забезпечення прозорості та ефективності держави. Україна вже стала лідером у впровадженні інноваційних цифрових рішень у сфері держпослуг, проте війна ставить нові вимоги до стійкості інфраструктури. Розширення функціоналу СЕВ ОБВ на рівень територіальних громад та невеликих установ є критично важливим для створення єдиного управлінського простору [5].

Висновки і перспективи подальших досліджень. Проведене дослідження особливостей правового регулювання управлінського документообігу в Україні в умовах воєнного стану дозволяє констатувати, що екстремальні безпекові виклики стали потужним каталізатором для фундаментальної трансформації всієї системи публічного управління.

Традиційна паперова модель управлінського документообігу, яка десятиліттями залишалася інертною, остаточно поступилася місцем цифровим екосистемам, що забезпечило не лише виживання державного апарату, а й його здатність функціонувати в умовах територіальної розпорошеності та фізичного нищення адміністративної інфраструктури. На основі аналізу нормативно-правової бази та практичного досвіду зроблено висновок, що стратегічне значення цифровізації в умовах війни вийшло за межі технічного оновлення, перетворившись на критичний елемент національної безпеки та гарант збереження державної інформації від безповоротної втрати.

Інституціоналізація таких інструментів, як кваліфікований електронний підпис та хмарні архівосховища, дозволила легалізувати дистанційні форми управлінської діяльності, що стало особливо

помітним у сфері кадрового та військового обліку. Законодавче спрощення процедур взаємодії між суб'єктами владних повноважень та громадянами, а також запровадження модулів електронного архівування, створило умови для формування надійної доказової бази, яка в майбутньому стане основою для міжнародних судових процесів та отримання репарацій від агресора. Водночас виявлено, що поточний етап реформування («Paperless 2.0») потребує остаточного правового закріплення статусу структурованих електронних документів, що дозволить мінімізувати участь людського фактору в рутинних операціях та забезпечить повну автоматизацію міжвідомчої взаємодії.

Перспективи подальших досліджень у даному напрямку вбачаються у детальному вивченні механізмів інтеграції українського сегменту електронного документообігу до єдиного цифрового ринку Європейського Союзу, що вимагатиме глибшої адаптації стандартів електронної ідентифікації та довірчих послуг. Важливим вектором наукових розвідок має стати аналіз впровадження технологій штучного інтелекту в процесі опрацювання великих масивів архівних даних та моніторингу безпеки хмарних рішень стратегічних підприємств. Крім того, окремого вивчення потребує питання розробки національних стандартів довготривалого зберігання документів «born digital», які б гарантували їхню юридичну силу та автентичність упродовж десятиліть, незалежно від зміни технологічних платформ. Подальша робота над оптимізацією правового поля у цих сферах сприятиме остаточному відходу від радянської спадщини в управлінському документообігу та зміцненню цифрового суверенітету України.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ВНЕСОК АВТОРІВ: Усі автори зробили внесок порівну.

ФІНАНСУВАННЯ: Автори не отримували фінансування для цього дослідження.

ЗАЯВА ПРО ДОСТУПНІСТЬ ДАНИХ: Не застосовується.

КОНФЛІКТ ІНТЕРЕСІВ: Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів.

Література

1. Ведення кадрового діловодства в умовах воєнного стану. *Європейська Бізнес Асоціація*. URL: <https://eba.com.ua/vedennya-kadrovogo-dilovodstva-v-umovah-voennogo-stanu/> (дата звернення: 20.03.2026).
2. Веремчук О., Постельжук О. Цифровізація архівних установ: виклики та перспективи збереження національної пам'яті в епоху технологічних трансформацій. *Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук*. 2025. № 15. С. 142–153. DOI: <https://doi.org/10.31866/2616-7654.15.2025.335086>
3. Діловодство в умовах війни: Мін'юст впроваджує зміни. *ІПС ЛІГА: ЗАКОН*. URL: <https://ips.ligazakon.net/lawnews/doc/NZ261287-dilovodstvo-v-umovakh-viyny-minyust-vprovadzhuje-zminy> (дата звернення: 20.03.2026).
4. Електронний документообіг по-європейськи: що змінить законопроект № 14414. *Kadroland*. URL: <https://kadroland.com/news/8655-elektronnij-dokumentobig-po-jevropayski-shho-zminity-zakonoprojekt-14414> (дата звернення: 20.03.2026).
5. Електронний документообіг: реформа має продовжуватися, незважаючи на війну. *Pravo-Justice*. URL: <https://www.pravojustice.eu/ua/post/elektronnij-dokumentobig-reforma-maye-prodovzhuvatisya-nezvazhayuchi-na-vijnu> (дата звернення: 20.03.2026).

6. Інструкція з діловодства у Збройних Силах України: наказ Генерального штабу Збройних Сил України від 22.12.2023 № 40. URL: https://turbotat.mil.gov.ua/wp-content/uploads/2024/08/instrukciya_z_dilovodstva_u_zs_2023_na_21.12.23.pdf (дата звернення: 20.03.2026)
7. Картузов К., Мусяца Н. Ініціативне документування війни: досвід Державного архіву Миколаївської області. *Архіви України*. 2025. № 3 (344). С. 56–72. DOI: <https://doi.org/10.47315/archives2025.344.056>
8. Кушко І., Кононенко В. Організація справочинства та збереження управлінської документації в умовах воєнного стану: правові реалії та практичний досвід. *Публічне управління і право: історія, теорія, практика*. 2025. Вип. 6. С. 44–55. DOI: <https://doi.org/10.31652/2786-6068-2025-6-44-55>
9. Наказ про визначення засобів зв'язку для обміну кадровими документами під час воєнного стану (якщо у працівника є КЕП). *Протокол*: юридичний інтернет-ресурс. URL: [https://protocol.ua/ua/nakaz_pro_viznachennya_zasobiv_zv_yazku_dlya_obminu_kadrovimi_dokumentami_pid_chas_voennogo_stanu_\(yakshcho_u_pratsivnika_e_kep\)](https://protocol.ua/ua/nakaz_pro_viznachennya_zasobiv_zv_yazku_dlya_obminu_kadrovimi_dokumentami_pid_chas_voennogo_stanu_(yakshcho_u_pratsivnika_e_kep)) (дата звернення: 20.03.2026).
10. Про внесення змін до пріоритетних напрямів та завдань (проектів) цифрової трансформації на 2024–2026 роки: розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.01.2026 № 77-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/77-2026-r#Text> (дата звернення: 20.03.2026).
11. Про електронні документи та електронний документообіг : Закон України від 22.05.2003 № 851-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text> (дата звернення: 20.03.2026).
12. Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги : Закон України від 05.10.2017 № 2155-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text> (дата звернення: 20.03.2026).
13. Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану : Закон України від 15.03.2022 № 2136-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-20#Text> (дата звернення: 20.03.2026).
14. Система електронної взаємодії органів виконавчої влади (СЕВ ОБВ). *Дія*. URL: <https://se.diia.gov.ua/sev-ovv> (дата звернення: 20.03.2026).
15. Скановані документи матимуть таку ж юридичну силу як паперові: законопроект 14414-1. *Sys2Biz*. URL: <https://sys-2biz.com.ua/news/skanovani-dokumenty-matymut-taku-zh-yurydychnu-sylu-yak-paperoi-zakonoprojekt-14414-1/> (дата звернення: 20.03.2026).
16. Україна модернізує е-документообіг відповідно до норм ЄС: що зміниться. *Професійна преса*. URL: <https://profpressa.com/news/ukrayina-modernizui-e-dokumentoobig-vidpovidno-do-norm-ies-shcho-zminitsia> (дата звернення: 20.03.2026).
17. Що передбачає законопроект про знищення оригіналів документів. *Антикорупційна фундація*. URL: <https://www.anticor.foundation/novynu/29908/> (дата звернення: 20.03.2026).
18. Щодо захисту персональних даних в умовах воєнного стану. *Уповноважений Верховної Ради України з прав людини*. URL: <https://ombudsman.gov.ua/storage/app/media/Воєнний%20стан/Захист%20персональних%20даних/Захист%20персональних%20даних%20в%20умовах%20воєнного%20стану.pdf> (дата звернення: 20.03.2026).

References

1. European Business Association. (2026, April 20). *Vedennia kadrovoho dilovodstva v umovakh voiennoho stanu* [Human resources records management under martial law]. <https://eba.com.ua/vedennya-kadrovogo-dilovodstva-v-umovah-voennogo-stanu/>
2. Veremchuk, O., & Postelzhuk, O. (2025). Tsyfrovizatsiia arkhivnykh ustanov: vyklyky ta perspektyvy zberezhenia natsionalnoi pam'iaty v epokhu tekhnolohichnykh transformatsii [Digitalization of archival institutions: Challenges and prospects for preserving national memory in the era of technological transformations]. *Ukrainian Journal on Library and Information Science*, (15), 142–153. <https://doi.org/10.31866/2616-7654.15.2025.335086>
3. IPS LIGA: ZAKON. (2026, April 20). *Dilovodstvo v umovakh viiny: Min'ust vprovadzhuie zminy* [Records management in wartime: Ministry of Justice implements changes]. <https://ips.ligazakon.net/lawnews/doc/NZ261287-dilovodstvo-v-umovakh-viiny-minyust-vprovadzhuye-zminy>
4. Kadroland. (2026, April 20). *Elektronnyi dokumentoobih po-ievropeysky: shcho zminyt zakonproiekt № 14414* [Electronic document management in the European way: What draft law No. 14414 will change]. <https://kadroland.com/news/8655-elektronni-dokumentoobig-po-ievropeyski-shho-zminyt-zakonproiekt-14414>
5. Pravo-Justice. (2026, April 20). *Elektronnyi dokumentoobih: reforma maie prodovzhuvatisia, nezvazhaiuchy na viinu* [Electronic document management: The reform must continue despite the war]. <https://www.pravojustice.eu/ua/post/elektronnij-dokumentoobig-reforma-maye-prodovzhuvatisia-nezvazhayuchi-na-vijnu>
6. General Staff of the Armed Forces of Ukraine. (2023, December 22). *Instruktsiia z dilovodstva u Zbroinykh Sylakh Ukrainy: nakaz № 40* [Instruction on records management in the Armed Forces of Ukraine: Order No. 40]. https://turbotat.mil.gov.ua/wp-content/uploads/2024/08/instrukciya_z_dilovodstva_u_zs_2023_na_21.12.23.pdf
7. Kartuzov, K., & Mustiatsa, N. (2025). Initsiatyvne dokumentuvannia viiny: dosvid Derzhavnogo arkhivu Mykolaivskoi oblasti [Initiative documentation of the war: The experience of the State Archives of Mykolaiv Region]. *Archives of Ukraine*, 3(344), 56–72. <https://doi.org/10.47315/archives2025.344.056>

8. Kushko, I., & Kononenko, V. (2025). Orhanizatsiia spravochynstva ta zberezhennia upravlinskoï dokumentatsii v umovakh voiennoho stanu: pravovi realii ta praktychnyi dosvid [Organization of records management and preservation of administrative documentation under martial law: Legal realities and practical experience]. *Public Administration and Law: History, Theory, Practice*, (6), 44–55. <https://doi.org/10.31652/2786-6068-2025-6-44-55>
9. Protocol: Juridical Internet Resource. (2026, April 20). *Nakaz pro vyznachennia zasobiv zv'iazku dlia obminu kadrovymy dokumentamy pid chas voiennoho stanu* [Order on determining communication means for HR document exchange during martial law]. [https://protocol.ua/ua/nakaz_pro_viznachennya_zasobiv_zv_yazku_dlya_obminu_kadrovimi_dokumentami_pid_chas_voennogo_stanu_\(yakshcho_u_pratsivnika_e_kep\)/](https://protocol.ua/ua/nakaz_pro_viznachennya_zasobiv_zv_yazku_dlya_obminu_kadrovimi_dokumentami_pid_chas_voennogo_stanu_(yakshcho_u_pratsivnika_e_kep)/)
10. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2026, January 14). *Pro vnesennia zmin do priorityetnykh napriamiv ta zavdan (proiektiv) tsyfrovoi transformatsii na 2024–2026 roky: rozporiadzhennia № 77-r* [On amendments to priority directions and tasks (projects) of digital transformation for 2024–2026: Decree No. 77-r]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/77-2026-p#Text>
11. Verkhovna Rada of Ukraine. (2003, May 22). *Pro elektronni dokumenty ta elektronni dokumentoobih: Zakon Ukrainy № 851-IV* [On electronic documents and electronic document management: Law of Ukraine No. 851-IV]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text>
12. Verkhovna Rada of Ukraine. (2017, October 5). *Pro elektronnu identyfikatsiiu ta elektronni dovirchi posluhy: Zakon Ukrainy № 2155-VIII* [On electronic identification and electronic trust services: Law of Ukraine No. 2155-VIII]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text>
13. Verkhovna Rada of Ukraine. (2022, March 15). *Pro orhanizatsiiu trudovykh vidnosyn v umovakh voiennoho stanu: Zakon Ukrainy № 2136-IX* [On organization of labor relations under martial law: Law of Ukraine No. 2136-IX]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-20#Text>
14. Diia. (2026, April 20). *Systema elektronnoi vzaiemodii orhaniv vykonavchoi vlady (SEV OVV)* [System of electronic interaction of executive authorities]. <https://se.diia.gov.ua/sev-ovv>
15. Sys2Biz. (2026, April 20). *Skanovani dokumenty matymut taku zh yurydychnu sylu yak paperovi: zakonoproiekt 14414-1* [Scanned documents will have the same legal force as paper ones: Draft law 14414-1]. <https://sys2biz.com.ua/news/skanovani-dokumenty-matymut-taku-zh-yurydychnu-sylu-yak-paperovi-zakonoproiekt-14414-1/>
16. Professional Press. (2026, April 20). *Ukraina modernizuie e-dokumentoobih vidpovidno do norm YeS: shcho zminyt-sia* [Ukraine modernizes e-document management in accordance with EU norms: What will change]. <https://profpressa.com/news/ukrayina-modernizuie-e-dokumentoobig-vidpovidno-do-norm-ies-shcho-zminyt-sia>
17. Anticorruption Foundation. (2026, April 20). *Shcho peredbachaie zakonoproiekt pro znyschennia oryhinaliv dokumentiv* [What the draft law on destruction of original documents provides for]. <https://www.anticor.foundation/novyny/29908/>
18. Ukrainian Parliament Commissioner for Human Rights. (2026, April 20). *Shchodo zakhystu personalnykh danykh v umovakh voiennoho stanu* [On protection of personal data under martial law]. <https://ombudsman.gov.ua/storage/app/media/Воєнний%20стан/Захист%20персональних%20даних/Захист%20персональних%20даних%20в%20умовах%20воєнного%20стану.pdf>

Дата першого надходження статті до видання: 23.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 20.04.2026

Дата публікації: 26.04.2026